

Inspiratie ondersteuning op afstand

Ondersteuningsbehoeften: inhoudelijk

Gedrag en emotie

Aangezien de meeste leerlingen thuis zitten, zijn er momenteel maar weinig acute noden in de scholen in verband met gedragsproblemen. Wel zijn scholen bezorgd over het welbevinden van hun leerlingen nu het moeilijk is om met hen in verbinding te kunnen gaan. Zo kunnen scholen vragen stellen met betrekking tot hoe ze zicht kunnen krijgen op dit welbevinden en hoe ze hierop kunnen inzetten. Ook kunnen scholen zich afvragen of het mogelijk is om van op afstand te werken aan bepaalde sociale vaardigheden.

Hierbij blijft de positie van een ondersteuner dezelfde als voor het coronatijdperk. Onze meerwaarde als ONW is voornamelijk mee nadenken over mogelijkheden en het proces ondersteunen. Ook nu zijn wij geen vertrouwenspersoon van leerlingen. Het kan dus een valkuil zijn om één-op-één gesprekken te voeren met leerlingen zonder de school hierbij te betrekken. Wanneer een leerling het emotioneel moeilijk heeft, kan de [CLBchat](#) een mogelijke piste zijn.

Daarnaast kan dit ook een ideaal moment zijn voor ondersteuners om met leerkrachten en schoolteams verder af te stemmen in verband met projecten op schoolniveau (bv. speelplaatswerking met als insteek de SOB van de leerling die aangemeld is), bepaalde methodieken enzovoort. Dit kan dan een goede voorbereiding zijn om verder te implementeren wanneer de scholen weer open gaan.

Cognitief vertraagde ontwikkeling

Een eerste vraag die scholen hier kunnen stellen, gaat over de invulling van een IAC (bv. voor een leerling met verslag type BA). Het IAC-plan voor leerlingen met een verslag moet mogelijks herbekeken worden door de veranderde situatie. Net zoals voor het coronatijdperk kan een ondersteuner hier een begeleidende rol spelen als schakel in het geheel.

Voor bepaalde leerlingen met noden die we hier kunnen situeren, wordt er veel met concreet materiaal gewerkt. Er zijn voor ondersteuners zeker mogelijkheden om leerkrachten van op afstand te ondersteunen in de uitwerking hiervan.

Wiskunde en wetenschappen

Nu leerlingen van op afstand aan de slag gaan met leerstof, staan leerkrachten voor de uitdaging hier te differentiëren. Ondersteuners kunnen nadenken met de leerkrachten en de school over hoe ze dit best kunnen vormgeven. Dit kan zowel gaan over de inhoud (wat bied ik aan?), de vorm (via welke kanalen?) als de evaluatie (hoe check ik of iedereen mee is?).

Aandacht en werkhouding

Door de veranderde situatie valt er veel van de dagelijkse schoolstructuur weg voor de leerlingen. Er wordt nu veel meer beroep gedaan op hun zelfsturing wat betreft het plannen en organiseren van opdrachten. Scholen kunnen het hierbij moeilijk hebben om een goed zicht te krijgen op hoe deze planning verloopt. Verder is stimuleren van werkhouding en motivatie voor scholen niet evident van op afstand.

Naast de zelfsturing van de leerlingen is er ook een grotere taak weggelegd voor de ouders in het opvolgen van de planning. Scholen zijn dan ook volop aan het nadenken over hoe ze dit zo goed mogelijk met de ouders kunnen afstemmen. Als ONW blijven wij de zorgregie van de school respecteren. Wij zijn ondersteunend in hun afstemming met de ouders, maar gaan deze contacten en communicatie niet overnemen.

Lezen en schrijven

Net zoals bij *Wiskunde en wetenschappen*, is het voor scholen hier een uitdaging om een gedifferentieerd aanbod te voorzien. Zo kan er worden nagedacht over welke teksten de scholen kunnen aanbieden, hoe deze eventueel gevisualiseerd kunnen worden enzovoort. Ook kan er worden nagedacht over op welke manier de compenserende maatregelen van op school (bv. voorleessoftware) ook thuis kunnen worden ingezet.

Spraak en taal

Door de veranderde situatie verlopen de instructies momenteel heel anders dan normaal. Hierbij moeten leerkrachten waakzaam zijn dat hun instructies duidelijk zijn voor de leerlingen. Er kan bijvoorbeeld worden nagedacht over hoe de instructie wordt aangeboden: schriftelijk, auditief, of eventueel een combinatie?

Sociale communicatie en interactie

Ook voor de doelgroep met ondersteuningsnoden rond communicatie en interactie is het belangrijk dat de communicatie duidelijk is. Verwachtingen en opdrachten van de leerkrachten moeten concreet genoeg worden gemaakt. Ondersteuners kunnen hier een meerwaarde betekenen door de leerkracht te helpen hun opdrachten ook vanuit deze bril te bekijken.

Leren op afstand: inhoudelijk

Het is voor iedereen, zowel scholen als ondersteuners, zoeken naar tools om dit afstandslernen vorm te geven. Gelukkig zijn er organisaties, websites etc. die een aantal van deze tools overzichtelijk bundelen. We raden jullie aan om eens te gaan snuisteren in dit grote aanbod. Onderstaande opsomming is ter inspiratie, maar verre van volledig.

Een eerste is de [pro-site van Katholiek Onderwijs Vlaanderen](#). Zij hebben inspiratiepagina's gericht op aanpak en ideeën voor gelijke onderwijskansen, het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het buitengewoon onderwijs enzovoort.

[Deze blog](#) verzamelt een aantal links naar educatieve websites zoals Bingel, Xnapda, Kweetet, Rekentuin enzovoort.

Leren op afstand: Hoe?

Klasse heeft een volledige reeks gewijd aan artikels over [onderwijs in coronatijd](#). Ook Schoolmakers heeft [een aantal artikels](#) over onderwijs in de huidige situatie.

[Onderstaand artikel](#) uit Klasse geeft bijvoorbeeld een aantal tips en handvatten over hoe afstandsonderwijs te organiseren voor kwetsbare leerlingen. Deze kunnen misschien inspirerend werken.

Corona-onderwijs voor kwetsbare leerlingen (uit Klasse, 21/03/2020)

Leren op afstand is een uitdaging. Helemaal als je thuis geen computer met wifi hebt. Hoe ondersteunen scholen leerlingen in kwetsbare thuissituaties tijdens de coronacrisis? Welke adviezen geven armoedeorganisaties?

Durf kiezen voor papier

Lies Cokelaere, brugfiguur in basisschool François Laurentinstituut in Gent: “Gezinnen die thuis geen printer hebben, kunnen kant-en-klare werkbundels afhalen op school. Dat gebeurt dan in shiften, waarbij we de regels van social distancing en hygiëne strikt opvolgen. Lukt afhalen op school niet? Dan steek ik de bundels zelf in hun brievenbus.”

“Onze school voorziet maatwerk voor leerlingen in een kwetsbare thuissituatie. De klasleraren hebben alle ouders opgebeld en gevraagd wat voor hen haalbaar is. Is leren op afstand moeilijk? Dan bel ik die gezinnen nog eens op en maak samen met hen een plan. Ik blijf de vaste contactpersoon bij wie ze telefonisch terecht kunnen.”

Toch digitaal? Dan ‘mobile friendly’

Thijs Craane, pedagogisch directeur van het Heilig Hartinstituut in Kessel-lo: “Niet alle leerlingen hebben thuis een computer of laptop met wifi. Maar de meesten hebben wel een smartphone met een databundel. Daarom kiezen wij voor laagdrempelige digitale opdrachten.”

“De klastitularissen van de OKAN-klas en sommige bso/tso-klassen hebben groepjes opgestart in Whatsapp en Messenger. Ze gebruiken die niet alleen om contact te houden met de school en elkaar, maar ook voor leren op afstand.”

“Leraren posten instructiefilmpjes in de groepschat, zodat alle leerlingen er gemakkelijk aan kunnen. Leerlingen zonder computer maken hun taken op papier. Met hun smartphone maken ze vervolgens een foto van hun huiswerk, die ze via dezelfde kanalen naar hun leraar sturen voor feedback. Hebben leerlingen moeite met een bepaald deel van de leerstof? Dan geeft de leraar extra uitleg in een videochat.”

Laat leerlingen een dagboek bijhouden

Marijn Somers, projectmedewerker bij Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen: “Mobile friendly opdrachten kunnen ook voor leerlingen die geen eigen smartphone hebben. Laat je leerlingen tijdens de coronacrisis een papieren dagboek bijhouden. Dat kan voor elke leeftijd.”

“Kleuters kunnen tekeningen maken. Kinderen die net leren schrijven en hun fijne motoriek moeten onderhouden, kunnen simpele briefjes schrijven. Oudere leerlingen kan je een echte schrijfofdracht geven: ‘Wat als ik uitvinder was?’ of ‘Mijn favoriete sport’. In het secundair onderwijs kan dat zelfs in vreemde talen, zoals Engels of Frans.”

“Afhankelijk van de leeftijd, sturen ouders of leerlingen zelf foto’s van hun dagboek door aan de leraar. Laat weten dat je de ingestuurde opdracht leuk vond. Positieve feedback motiveert leerlingen om elke weekdag iets nieuws te schrijven.”

Leen laptops of tablets uit

Jan Vanobel, directeur van de Sint-Maartensschool Immaculata in Ieper: “Tijdens de coronacrisis organiseren we live lessen. Enkele leerlingen meldden hun klasleraar dat ze thuis de computer moeten delen met hun broers, zussen en telewerkende ouders. Dat maakt het lastig om op een vast tijdstip lessen bij te wonen.”

“Wat een geluk dat we in de voorgaande schooljaren hebben geïnvesteerd in laptops en tablets! Wie een (extra) computer nodig heeft, kan er op school een komen halen.”

Maak je computerlokaal corona-proof

Thomas Donceel, campusverantwoordelijke van het Sint-Guido-Instituut in Anderlecht: “Ons computerlokaal is open voor leerlingen voor wie thuis blijven echt geen optie is. Dat zijn niet enkel leerlingen van wie de ouders in de medische sector werken. Heel bewust doen we dit ook voor leerlingen met een kwetsbare thuissituatie.”

“Als zij ons op voorhand een seintje geven, reserveren we voor hen een pc. We laten steeds een plaats vrij tussen de leerlingen, zodat ze 1,5 meter afstand houden. Leerlingen werken altijd aan dezelfde computer. Muis en toetsenbord worden elke dag gereinigd, net als de rest van het lokaal.”

“Er is ook een ruime voorraad zeep, handgel en papieren zakdoekjes. En uiteraard laten we alleen gezonde leerlingen toe. We scannen iedereen op de speelplaats met een hygiënische koortsthermometer.”

Besef dat leerlingen ook andere zorgen hebben

Roos Fekkers, projectmedewerker bij Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen: “Helemaal voorkomen dat de verschillen tussen leerlingen groeien? Dat is onrealistisch. Onderwijs is voor gezinnen in armoede nu niet de hoofdprioriteit. Zij liggen wakker van de voedselbanken die sluiten en de uitverkochte supermarkten. Leraren moeten vooral inzetten op het moment dat alles weer normaal is. Met evaluatietoetsen, extra lessen en aangepaste leerplandoelen.”

Wees ook na corona alert voor armoede

Nele Schroyen, beleidsmedewerker onderwijs bij Netwerk tegen Armoede: “Als we weer coronavrij zijn, kijk dan nog eens met extra zorg naar leerlingen in armoede. Voor hen waren die schoolvrije weken misschien geen geschenk. Sommigen hebben opnieuw een aanpassingsperiode nodig. Een warm onthaal kan wonderen doen.”

Wat als je leerling thuis geen internetaansluiting heeft?

Sommige leerlingen hebben wel een smartphone met een databundel. De meeste telecombedrijven ([Telenet](#), [Proximus](#), [Scarlet](#), [Orange](#), [Mobile Vikings](#)) doen tijdens de coronacrisis extra gestes voor hun klanten. Ze rekenen bijvoorbeeld de helft van het gebruik aan, zodat een abonnement twee keer zo lang meegaat.

Maar als je al je schoolwerk, sociale contacten én ontspanning (films, games) op 4G doet, gaat ook die dubbele databundel er snel doorheen. Daarom openen [Telenet](#) en [Proximus](#) gratis publieke internetconnecties voor leerlingen zonder wifi.

Als school, maar ook als sociale organisatie, kan je login codes aanvragen voor leerlingen in deze situatie, via een e-mail naar Hotspot.Info@telenetgroup.be of csr@proximus.com. Een telefonische hulplijn ondersteunt gezinnen bij de activatie.

Heeft je leerling ook geen computer? [Close The Gap](#) en [PC Solidarity](#) bieden tweedehands computers aan tegen een verlaagd tarief. Mail voor meer info.

Verbinding

Op vlak sociaal-emotioneel welbevinden maakte Steunpunt Mens en Samenleving [een overzicht van chathulplijnen](#) waar leerlingen terecht kunnen. Eentje daarvan is speciaal gericht op [leerlingen met ASS](#) en hun directe netwerk.

Ook Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft een pagina over [psychosociaal welzijn](#).